

Tiltak for barn som pårørende - delprosedyre

1. Omfang og hensikt

Gjelder når	Bidra til
<ul style="list-style-type: none"> • det er usikkerhet om barns trygghet, liv og helse • barna har behov for informasjon, støtte og oppfølging • tiltak skal iverksettes av helseforetaket	<ul style="list-style-type: none"> • at barna får hjelp tidlig • trygghet og forutsigbarhet for barna • mestring av foreldrerollen • medvirkning og mestring for barna

2. Fremgangsmåte (1, 2)

Ved usikkerhet om barns trygghet, liv og helse:

- Sørg for at barna har forsvarlig tilsyn av voksne
- Varsle barnas nære omsorgspersoner (familie, nettverk, barnehage/skole). Husk gyldig samtykke
- Send bekymringsmelding til barneverntjenesten når helsepersonells opplysningsplikt inntreffer
- Varsle politi, brannvesen eller kommunal helse- og omsorgstjeneste

Aktuelle tiltak når barn har behov for informasjon, støtte og oppfølging:

Innhent gyldig samtykke når andre enn pasienten deltar i tiltak

Samtaler om barna med pasient/foreldre

Inviter andre til å bli med i samtaler når det er hensiktsmessig

- Orienter om at samtaler tilbys pasienter med barn/søsken, vanlige temaer og at mange opplever dem nyttige
- Temaer: Sykdommen/tilstanden og foreldre/søskenrollen. Barnas situasjon og behov. Kommunikasjon med barna. Familiens fungering, ressurser og nettverk. Familiens ønsker og behov for oppfølging (3-5)
- Vis til aktuell pasientinformasjon og informer/veiled om aktuelle tiltak/tjenester
- Avtal hva pasient/foreldre selv ønsker å gjøre og hva de eventuelt ønsker at helsepersonell eller andre gjør
- Innhent samtykke for å gjennomføre avtalte tiltak

Samtaler med familie eller barna alene

Inviter andre til å bli med i samtaler når det er hensiktsmessig

- Orienter om at samtaler tilbys familier/barn, vanlige temaer og at mange opplever dem nyttige
- Temaer: Hva barna vet om sykdommen/tilstanden; hva de har sett/hørt/blitt fortalt og hva de ønsker å vite. Informasjon om sykdommen/tilstanden, behandling og hvordan pasienten ivaretas. Vanlige reaksjoner, konsekvenser og mestringsstrategier. Barnas/familiens reaksjoner, konsekvenser og mestringsstrategier. Familiens/barnas ønsker og behov for oppfølging (6-10)
- Etterspør hvordan barna har forstått det dere har snakket om
- Vis til aktuell pasientinformasjon og informer/veiled om aktuelle tiltak/tjenester
- Avtal hva familien/barna selv ønsker å gjøre og hva helsepersonell eller andre eventuelt skal gjøre
- Innhent samtykke for å gjennomføre avtalte tiltak

Barn på besøk (11, 12)

- Tilrettelegg for barn i alle aldre (eks. egnet rom, bøker, leker, aktiviteter, informasjon)
- Bidra til at barna er forberedt på hva som venter dem ved besøk
- Vær imøtekomende, tilby omvisning og informasjon om behandlingsstedet

Lokale tiltak (lokale tilpasninger etter hvilke tiltak som er tilgjengelige internt/lokalt) (13)

Vurder om barnas behov for informasjon og oppfølging er tilstrekkelig ivaretatt

Ved behov se delprosedyre Samhandling for barn som pårørende, eventuelt prosedyre for Bekymringsmelding til barneverntjenesten

Dokumentær i pasientens journal:

- relevante og nødvendige opplysninger fra gjennomførte tiltak (1, 2)
- helsepersonells vurdering av om mindreårige barn er godt nok ivaretatt (1, 2)
- skriftlig eller muntlig samtykke (1, 14)
- eventuelle henvisninger av mindreårige barn (inkludert helsehjelp for barnet) (2, 14)
- eventuell bekymringsmelding til barneverntjenesten (2, 14)

Inkluder kartlagte opplysninger om mindreårige barn i epikrise og pleie- og omsorgsmelding (2, 14)

Referanser

1. Helsepersonelloven. Lov om helsepersonell m.v (LOV-1999-07-02-64). 1999.
2. Helsedirektoratet. IS-2587 Veileder om pårørende i helse- og omsorgstjenesten. 2017.
3. Park S, Schepp Kg. A Systematic Review of Research on Children of Alcoholics: Their Inherent Resilience and Vulnerability. *J Child Fam Stud*. 2015;24:1222–31.
4. Hanna JR, McCaughan E, Semple CJ. Challenges and support needs of parents and children when a parent is at end of life: A systematic review. *Palliat Med*. 2019:269216319857622.
5. Fearnley R, Boland JW. Communication and support from health-care professionals to families, with dependent children, following the diagnosis of parental life-limiting illness: A systematic review. *Palliative Medicine*. 2017;31(3):212-22.
6. Yang HC, Mu PF, Sheng CC, Chen YW, Hung GY. A Systematic Review of the Experiences of Siblings of Children With Cancer. *Cancer nursing*. 2016;39(3):E12-21.
7. Rodgers C, Laing C, Herring R, Tena N, Leonardelli A, Hockenberry M, et al. Understanding effective delivery of patient and family education in, pediatric oncology: A systematic review from the children's oncology group. *Journal of Pediatric Oncology Nursing*. 2016;33(6):432-46.
8. Helsedirektoratet. Utredning, behandling og oppfølging av personer med psykoselidelser. In: Helsedirektoratet, editor. 2013.
9. Excellence Nifhac. End of life care for infants, children and young people with life-limiting conditions: planning and management. In: Excellence Nifhac, editor. 2016.
10. Deavin A, Greasley P, Dixon C. Children's Perspectives on Living With a Sibling With a Chronic Illness. *Pediatrics*. 2018;142(2).
11. O'Brien L, Brandy MAP, Gillies D. Children visiting parents in inpatient psychiatric facilities: Perspectives of parents, carers, and children. *International Journal of Mental Health Nursing*. 2011;20:137-43.
12. MacEachnie LH, Larsen HB, Egerod I. Children's and young people's experiences of a parent's critical illness and admission to the intensive care unit: A qualitative meta-synthesis. *Journal of clinical nursing*. 2018;27(15-16):2923-32.
13. nord Rkbou-. Tidsskrift for virksomme tiltak for barn og unge [Available from: <http://www.ungsinn.no/>.
14. Journalforskriften. Forskrift om pasientjournal (FOR-2019-03-01-168). In: omsorgsdepartementet H-o, editor. 2019.